

alle dem der har nogen befatning med skibet. Der bruktes altid til lastning og losning de samme folk, hver gang skibet var der.

Der hvor skibet blev ødelagt skulde der efter kartet være 150 favne vand.

Oplæst og vedtat.

Retsvidnerne hadde intet at bemerke.

Retten hævet.

Robert Reinholdt.

Eivind Eilertsen. Gust. Hviding.

D/S «Norhaug» (H. K. G. Q.) av Haugesund.

Reg.ton br.: 1246, last: kul, ødelagt paa reise fra Swansea til Blaye. Omkommet: 5 mand.

Aar 1917 den 5te juni avholdtes efter berammelse sjøforklaring paa generalkonsulatet i London i anledning av d/s «Norhaug»s sænkning den 26de mai s. a.

Forretningen administrertes av generalkonsul W. Eckell. og som bisiddere fungerte fhv. skibsfører H. Stranger Sand og fhv. skibsfører Einar Lassen.

Kaptein Søren Jørstad, av Stavanger, fremstod og forklarte, at han var fører av d/s «Norhaug» (ex. «Raum») av Haugesund, kjendingssignal H. K. G. Q., drægtig 1246 tons brutto, 775 tons netto, bygget av staal i 1899 i Framnæs, klasse 1 A 1 i Norsk Veritas, værdi og assurancesum ubekjendt.

Fartøiet, som tilhørte A/S Norhaug, disponenter M. H. Kongshavn & Sønner, Hauge-sund, og som hadde en besætning av 16 mand foruten føreren, var paa reise fra Swansea til Blaye, Frankrig, med 1765 tons kul (værdi og assurance ubekjendt), da det den 26de mai kl. 9,45 em. ca. 10 kvartmil vest av St. Nazaire enten blev torpedert eller stødte paa en mine, hvorved 5 mand omkom.

Da skibets dagbøker gik tapt, indleverte dep. en skriftlig beretning av følgende indhold:

Rapport S/S «Norhaug».

D/S «Norhaug» avgik fra Swansea den 23de mai 1917 bestemt til Blaye (Frankrig) med kul. Skibet var i sjødygtig stand og alle efter loven foreskrevne redningsapparater var i fuld orden. Torsdag den 24de kl. 4,30

emd. ankom til Pensance, og avgik derfra i konvoi samme dag kl. 8 emd. Anløp Brest den 25de emd. og fortsatte langs kysten av Frankrig til Quiberon. Ankom dertil lørdag den 26de kl. 8,30 fmd. Avgik derfra i konvoi samme dag kl. 5 emd. som nr. 6 av konvoiens 12 skibe med eskorte av armerte travlere, styrende i kjølvandet av de forangaaende skibe med vekslende fart i maskinen. Vinden var fra V.S.V. svak bris med litt dønning. Kl. 9,45 emd., da skibet befandt sig paa 47° 12' N. brd. og 2° 34' L. V. for Gr. indtraf pludselig en frygtelig eksplosion forut, hvorved lukerne paa nr. 1 og 2 luke blev revet av og kul og vandsprøiten stod høit til veirs. Dette, som antoges være en torpedo, rammet skibet forut om st.b. og tilsynelatende omtrent ved kollissionsskottet. Maskinen blev øieblikkelig stoppet. Da eksplosionen var over og man kunde se forover igjen, laa bakken allerede jevnt med vandet og formasten var gaat overbord. Mandskapet sprang øieblikkelig til baatene, og det tok ca. 1 minut til at faa baatene paa vandet og det tilstedeværende mandskap i dem. Skibet var nu sunket saa meget at vandet gik over øverste bro og man maatte da kappe fangelinerne for ikke at bli trukket ned med skibet, men man holdt sig dog i nærheten av skibet saa godt man kunde for at se om der var flere igjen ombord. «Norhaug» sank med baugen først til den dannet en vinkel med horisontalplanet paa ca. 45°, da den tilsynelatende tok grund med baugen og agterskibet begyndte at synke og ca. 15 minutter efter eksplosionen sank skibet. Da baatene kom isammen og man fik konferere med hinanden, viste det sig at 5 mand savnedes. Man rodde nu omkring og undersøkte paa ulykkesstedet og paa alt vrakgods som fandtes, men man hverken saa eller hørte nogen ting. En fransk patruljebaot som kom tilstede satte 2 baater ut og rodde omkring og undersøkte paa stedet men med samme resultat. Efter ca. 3/4 time at ha opholdt sig i baatene blev man av chefen paa patruljebaaten anmodet om at komme ombord i denne, hvilket ogsaa blev gjort og patruljebaaten forlot stedet ca. 15 minutter senere. To mand av de som opholdt sig forut under eksplosionen blev reddet, nemlig fyrbøter Skribeland og trimmer

Manuel Cammaco. Trimmeren opplyser at han saa torpedoen i vandet gjennom en ventil i fyrbøterlugaren, og da han gik ifra lugaren laa fyrbøter Harald Monsen dræpt i sin køie. Trimmeren hørte ikke et liv i matroslugaren, heller ikke utkiksmanden, som opholdt sig paa bakken, saaes mere. Det antages derfor at de 5 mand, som er omkommet, er blit dræpt av eksplosionen. Av patruljebaaten blev man tat ind til La Pallice som var konvoiens bestemmelsessted og landsat der den 27de kl. 11,30 fmd.

De omkomnes navne er:

Fyrbøter Harald Monsen, Bergen.

Matros Einar Wik, Haugesund.

« Alfred Gerhardsen, Bodø.

« Gustaf Wahlberg, Sverige.

Letmatros Sigmund Simonsen, Haugesund.

Skibets logbok gik tapt ved forliset.

La Rochelle den 30te mai 1917.

Dep. henholder sig til det i beretningen anførte og tilføier, at kullempen Manuel Camaco, som oppgir at ha set stripen efter en torpedo, blev avmønstret i La Rochelle. Fyrbøterlugaren laa forut om styrbord. Ventilen var placert saaledes, at man uten vanskelighet kunde se ut, og det var saavidt lyst, at der ikke er noget usandsynlig i, at man kunde se stripen av en torpedo. Dep. befandt sig i salonen, da eksplosionen fandt sted, og blev kastet omkuld, skyndet sig saa paa dæk og forover, hvor der først steg op en søile av vand, kul, luker, skjærstokker etc. om hverandre, saa en ildsøile, saa at de som var paa broen blev svidd i ansigtet, og derefter en tyk røk. Kullene var bestemt for de italienske statsjernbaner, og lukerne hadde ikke været av siden avgangen fra Swansea. Man pleiet i denne fart altid at holde lukerne paa, for at skibet, om det blev torpedert, ikke skulde synke saa fort.

Dep. tror ikke, at eksplosionen kan skyldes en mine, da alle konvoiens skibe gik i en række og «Nordaug» hadde fem foran sig. Patruljebaatens fører fortalte senere dep., at han før eksplosionen saa noget i vandet, som han antok for et periskop, men som forsvandt saa fort, at der ikke var tid til at skyte.

Forummet var ventillert med to luftrør,

saa dep. tror ikke, at der kunde være stort gas i rummet.

Oplæst og vedtat, hvorefter dep. fra-
traadte.

Vidnerne fremstod, nemlig:

1) Styrmand Hans Sandvik, 22 aar, av Sveio pr. Haugesund.

2) Maskinist Peder Dalen, 39 aar, av Kvernes.

3) Stuert Kristoffer Hagbarth Christoffersen, 38 aar, av Sandeherred.

Edens betydning blev foreholdt vidnerne, hvorefter de fra-
traadte undtagen

Iste vidne, styrmand Sandvik, som forklarte, at han ved leiligheten hadde vakt, og befandt sig paa broen sammen med rormanden, Lars Kaspersen (som blev avmønstret i La Rochelle) og maskinisten. Pludselig hørtes en voldsom eksplosion forut, og en søile av kul og vand steg op forut, antagelig omtrent ved kollisjonsskottet paa styrbord side. Etterpaa kom en sterk flamme, som for et øieblik lyste op hele skibet, og hvori man saa luker, skjærstokker og andre træsaker fly op. Vidnet sprang litt tilbake for ikke at bli rammet og saa frem paa broen igjen. Formasten var gaat, hele forskibet var et eneste virvar, og vandet var jevnt med bakken. Man sprang til baatene, som blev sat ut paa et minuts tid. Da man kom klar av skibet, stod vandet allerede over broen. Forskibet syntes saa at ha naadd bunden, og efter en stund begyndte agterskibet at gaa ned og forsvandt ca. 15 minutter efter eksplosionen. Man blev liggende i nærheten i baatene, men saa intet til de omkomne, av hvilke Einar Wik stod paa utkik paa bakken, mens de fire andre antagelig var tilkøis. De maa alle antages at være dræpt øieblikkelig. Manuel Camaco, som var i fyrbøterlugaren, kom op paa baatdækket netop som baatene var sat paa vandet. Han hadde kun faat ubetydelige skrammer i ansigtet og paa benet. Man hadde intet mistænkelig set, før eksplosionen skedde. Man førte kun agterlanterne, som var avskjærmet, saa den kun lyste to streker paa hver side. Livbaatene lot man gaa, da man blev optat av patruljebaaten.

Oplæst og vedtat hvorefter vidnet fra-
traadte.

2det vidne, maskinist Dalen, fremstod og forklarte, at han ved leiligheten hadde vakt i maskinen og befandt sig paa broen. Donkeymanden var i maskinen. Vidnet stod og pratet med styrmanden, da der pludselig skedde en voldsom eksplosion forut. Forreste del av bakken syntes først at synke ned, saa kom en røksøile, efterfulgt av varme. Vidnet løp straks hen og stængte av dampen og gik saa i baaten. Da røksøilen kom op, sprang lukerne av. Man saa luker, bomber og forskjelligt i luften.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet fra-traadte.

3dje vidne, stuert Christoffersen, fremstod og forklarte sig i fuld overensstemmelse med de foregaaende vidner.

Samtlige vidner fremstod, og kapteinens beretning blev oplæst for dem. De erklærte paa forespørsel, at de intet hadde at bemerke ved sammes indhold.

Vidnerne, som ikke hadde paa hørt hin andens forklaringer, blev derefter edfæstet.

Bisidderne finder intet at anmerke.

Forretningen avsluttet.

Waldemar Eckell (sg.).

H. Strenger Sand (sg.). E. Lassen (sg.).

D/S „Hiram“ (J. W. Q. D.) av Haugesund:

Reg.ton br.: 598, last: kobbermalm, ødelagt 28de mai paa reise fra Pomaron til Rouen. Omkommet: ingen.

Utskrift av sjøforklaring avholdt ved det norske generalkonsulat i Bilbao.

Den 31te mai 1917 avholdtes paa generalkonsulatet sjøforklaring angaaende sækning ved tysk u-baat av d/s «Hiram» av Haugesund, kjendingssignaler J. W. Q. D. 312,70 tons netto, ført av kaptein Ole Kolstø.

Da ingen norsk skibsfører var i Bilbao saavidt bekjendt fungerede som bisidder den spanske men norsktalesende dampskibskaptein Herman Blix fra Bilbao, der sidst førte den sænkede spanske damper «Lucienne» av Bilbao.

Fremstod kaptein Ole Kolstø, fører av «Hiram», medbringende skibets dagbok samt

et utskrift av samme, der var saalydende og i et og alt væsentlig overensstemmende med originalen.

Journalutdrag for d/s «Hiram» paa reise fra Pomaron til Rouen.

Fredag den 25de mai 1917 kl. 3 efmd. avgik d/s «Hiram» fra Villa Real med lods ombord og kl. 4 efmd. kvitteredes denne ved ydre boie. Styrer nu langlandskurs og kl. 8,40 efmd. Cap St. Marry i N.t.O. 2' av. Reisen fortsattes med frisk nordlig vind og vi holder os saa nær land som mulig kl. 11,45 Ø Cap Vincent i V.N.V. fremdeles frisk kulling fra nord. Kl. 12 midd. lørdag 26de mai Cape. Espesiel i O.t.N. 1/4 N. 2' av. Kl. 5 efmd. passert Caprocca holder det gaaende langs land og kl. 11,40 efmd. passert Burlingerne i W.N.W. 2' av, vinden tiltagende til storm fra nord. Styrer nu i O.N.O. og senere langs land saa nære som mulig. Da bst. viste at være efter. Da Barranovo nu Ø. i ost. Kulling høi sjø. Kl. 1,40 mandag efmd. Cap Finnesterre i øst 4' av. styrer nu for at gaa 3' av Cap Torinana holder det gaaende langs land og kl. 5 1/2 efmd. passert Cap Wilano styrer klods til land som mulig. Frisk kulling med byger voksende sjø. Kl. 7 efmd. idet en regnbygge gik over saaes en u-baat i nord 6 à 7' av gav da haardt høire rør og styrer like paa land. Da u-baaten saa dette løsnede han flere skud mot os. Vi gav da fuld fart agterover og føreren gav ordre at gaa til baatene som straks blev sat paa vandet. U-baaten kom nu ned mot os og gav ordre til at chefen ville ha føreren i tale. Føreren blev av chefen spurt hvor han kom fra og hvad last han hadde inde og hvortil reisen var bestemt; da han fik vite dette gav han ordre til at skibet skulde sænkes. 2 tyske matroser bragte ombord bomber og kl. 7 3/4 sank «Hiram».

Det var høi sjø og vanskelig at manøvrere livbaatene. Der skibet sank var omkring 10' av Cap Wilano ca. 2 à 3' av land.

S/S Plencia av Bilbao som hadde været ifølge med os hele dagen og laa ca. 3/4' fra Hiram; da den sænkedes tok op mandskapet og brakte det ind til Bilbao.

At ovenforstaaende er en tro gjengivelse